

Konferencje, recenzje, informacje

**Tomáš Kozík, Marek Šimon,
Miroslav Ölvecký, Peter Kuna**

*Vzdialené experimenty v edukácii
Zdalne eksperymenty w edukacji*
University Nitra (2016)

Monografia odpowiada na aktualne zapotrzebowanie modernizacji procesu kształcenia, w tym wykorzystanie interaktywnych możliwości komputera i Internetu. Innowacyjność monografii dotyczy głównie stosowania w realnym procesie dydaktycznym eksperymentów na odległość realizowanych w laboratorium i realnym czasie.

Jednym z recenzentów monografii jest dr hab. Henryk Bednarczyk, prof. nadzw.

W rozdziale *Wirtualne środowisko i kształcenie* przedstawiono głównie podstawy teoretyczne kształcenia na odległość, blendet learningu i e-learningu.

W rozdziale *Eksperymenty na odległość „w odległych” laboratoriach* skoncentrowano się głównie na przedstawieniu charakterystyk eksperymentów w rzeczywistych laboratoriach, cech symulowanych eksperymentów. Porównano rzeczywiste laboratoria z laboratoriami na odległość. Przedstawiono metodykę przygotowania eksperymentu i wymagania techniczne.

W rozdziale *Sterowanie eksperymentem na odległość* przedstawiono sys-

tem konstrukcyjny i budowę VRE, LABVIEW i ISES, systemów sterowania na odległość.

W rozdziale *Systemy automatyki przemysłowej* opisano problemy zintegrowanego systemu automatyki przemysłowej, zarządzania eksperymentem na odległość oraz problemy bezpieczeństwa.

W rozdziałach 5÷7 przedstawiono przykłady projektowania i wdrażania badań na odległość w różnorodnych laboratoriach. W przykładach tych zwrócono uwagę na problemy bezpieczeństwa w sieci.

W monografii właściwe miejsce zajmują szczególnie aktualne problemy zabezpieczenia i bezpieczeństwa w sieci.

*dr hab. Elżbieta Sałata prof. UT-H
Radom*

Elżbieta Marek

*Przygotowanie do zawodu nauczyciela
edukacji wczesnoszkolnej w Polsce*

Naukowe Wyd. Piotrkowskie
Filia Uniwersytetu J. Kochanowskiego
w Piotrkowie Trybunalskim

Różnorodność instytucji, w których może odbywać się przygotowanie nauczycieli do pracy, nie sprzyja podnoszeniu jakości kształcenia. Odnosi się to

zarówno do nauczycieli praktyków, jak również w środowiskach akademickich. Prowadzona jest szeroka dyskusja nad tym problemem. Celem dyskursu jest wyznaczenie standardów kształcenia nauczycieli, wskazanie obszarów wymagających zmian, określenie kierunków modyfikacji zarówno w zakresie metodycznym, jak i organizacyjnym. Opracowanie takich wytycznych daje szansę na doskonalenie kształcenia nauczycieli i podnoszenie jakości tego procesu, co w efekcie ma szansę przełożyć się na lepsze przygotowanie nauczycieli do pracy. Ważnym głosem w tej dyskusji jest publikacja dr Elżbiety Marek pod tytułem *Przygotowanie do zawodu nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej w Polsce*. Jest to obszerna teoretyczno-empiryczna monografia, w której szczegółowo przedstawiono wątki historyczne, a także współczesne standardy związane z kształceniem nauczycieli w Polsce. Zostały również zaprezentowane wyniki analizy badań własnych Autorki. Publikacja stanowi wnikliwą analizę problematyki kształcenia nauczycieli w Polsce, zawierającą również wnioski i postulaty dla praktyki pedagogicznej.

Publikacja składa się z dwóch części. W pierwszej Autorka w sposób szczegółowy opisała kształcenie nauczycieli przed I wojną światową, w okresie międzywojennym oraz w latach 1945–1989. W obszernej części drugiej zatytułowanej „Kształcenie nauczycieli w okresie zmian”, została scharakteryzowana edukacja nauczycielska po 1989 roku. Paradygmaty kształcenia nauczycieli Autorka przedstawiła, między innymi, w ujęciu takich pedagogów jak: Joanna Rutkowiak, Wincenty Okoń, Henryka Kwiatkowska, Tadeusz Lewowicki, Henryk Mizerka, Józef Kuźma,

Anna Sajdak oraz Stanisław Dylak. Zaprezentowała również modele kształcenia nauczycieli w krajach Unii Europejskiej – model kształcenia kompetencji nauczycielskich, model kształcenia nauczycieli opierający się na teoriach personalistycznych, model kształcenia nauczycieli opierający się na rozwoju języka i uczenia się oraz model kształcenia nauczycieli do zachodzących transformacji.

W części metodologicznej Autorka określiła problematykę, przedmiot i cele badań, a także opisała zastosowane metody i techniki badawcze. Przeprowadzone badania dotyczyły następujących obszarów: motywacja do podejmowania studiów pedagogicznych przygotowujących do pracy w klasach początkowych oraz oceny wartości tych studiów i satysfakcji ze studiowania, oceny programów studiów, czytelnictwa w pracy samokształceniowej studentów, samooceny studentów w zakresie własnych kompetencji oraz oceny realizacji praktyk pedagogicznych. Podczas prowadzenia badań Autorka zastosowała metody ilościowe i jakościowe. Wykorzystała sondaż diagnostyczny uzupełniony analizą dokumentów zastanych (wybrane plany i programy studiów) oraz wytworzonych na potrzeby badań (eseje studentów na podany temat). Badaniami objęła 1596 osób. Przeprowadziła je na terenie Uniwersytetów, akademii, państwowych wyższych szkół zawodowych oraz kolegiów nauczycielskich.

Celem podjętych badań była diagnoza i analiza stanu kształcenia nauczycieli klas początkowych oraz wypracowanie postulatów dotyczących optymalizacji ich przygotowania do pracy zawodowej. Szeroka i wnikliwa analiza przeprowadzona przez Autorkę pozwoliła na wyznaczenie obszarów związanych

z kształceniem przyszłych nauczycieli, które wymagają szczególnej troski i systemowych zmian. Dotyczy to między innymi: wydłużenia okresu kształcenia nauczycieli oraz jego dofinansowania, uwzględniania w programach kształcenia istniejących w pedagogice koncepcji, modeli, doktryn i paradygmatów. Ponadto należy zwrócić uwagę na większą staranność w przygotowywaniu programów studiów przy współdziałaniu interesariuszy i przywrócenie właściwej rangi przedmiotom związanym ze sztuką. Powinno się preferować aktywne metody i formy studiowania, dbać o właściwe wyposażenie sal ćwiczeń. Można się również zastanowić nad powrotem szkół ćwiczeń. Wymagana jest głębsza refleksja nad kompetencjami tych, którzy przygotowują przyszłych nauczycieli.

Monografia *Przygotowanie do zawodu nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej w Polsce* jest adresowana do nauczycieli, kandydatów do zawodu nauczycielskiego (szczególnie studentów edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej), osób decyzyjnych w obszarze systemu kształcenia nauczycieli oraz pracowników wyższych uczelni kształcących przyszłych nauczycieli.

dr Justyna Bojanowicz
UT-H Radom

Jan Sikora

Kształtowanie kompetencji komunikacyjnych i przystosowanie ciągów komunikacyjnych i stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych...

Akademia Pedagogiki Specjalnej
Warszawa (2016)

Publikacja jest wynikiem realizacji projektu nr I.P.20 pt. *Dostępność środowiska pracy do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnością intelektualną* wykonywanego w ramach wieloletniego programu „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, przedsięwzięcie „Kształtowanie kultury bezpieczeństwa”, którego koordynatorem jest Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB w Warszawie.

Poradnik odpowiada na aktualne potrzeby zwiększenia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych i jest ukierunkowany na kształtowanie kompetencji komunikacyjnych, ciągów komunikacyjnych i stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Na podstawie dostępnych danych, w tym statystycznych w zakresie problemów postrzegania niepełnosprawnych jak i problemów rynku pracy, modeli funkcjonowania przedstawiono konkretne rekomendacje dla kształtowania kompetencji komunikacyjnych oraz dostosowania środowiska pracy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Osoby niepełnosprawne i ich postrzeganie. Przedstawiono analizę następujących problemów: niepełnosprawni w społeczeństwie – skala problemu, postrzeganie niepełnosprawności, osoba niepełnosprawna w otoczeniu społecznym

oraz charakterystyki osób z niepełnością intelektualną.

Kompetencje komunikacyjne: na podstawie analizy przedstawiono kompleksowo niżej wymienione problemy: kompetencje komunikacyjne – analiza pojęcia, model Shannona-Weavera, kompetencje komunikacyjne osób niepełnosprawnych intelektualnie, modele komunikacji w środowisku pracy.

Niepełnosprawni na rynku pracy. Dobra analiza problemów: regulacje prawne dotyczące rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych, niepełnosprawni intelektualnie na rynku pracy.

Przystosowanie środowiska pracy na potrzeby osób niepełnosprawnych. Na podstawie badań-diagnoz przedstawiono stan przystosowania środowiska pracy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.

W ostatnim rozdziale przedstawiono realne wyniki badań rozwiązywania problemów dostosowania środowiska pracy.

Przedstawiono wytyczne dotyczące dostosowania środowiska pracy na potrzeby pracowników niepełnosprawnych intelektualnie, listy kontrolne, przystosowanie stanowisk pracy na potrzeby osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych intelektualnie.

dr hab. Henryk Bednarczyk, prof. nadzw.
Instytut Technologii Eksploatacji
– PIB w Radomiu

“ICT in Educational Design. Processes, Materials, Resources”

Międzynarodowy projekt badawczy pt. *ICT w projektowaniu edukacyjnym* –

procesy, materiały, zasoby (ICTinED) wskazuje na proces projektowania, jako przejaw celowej i kreatywnej działalności edukacyjnej w erze ICT. W aspekcie projektowania edukacyjnego wspomaganego narzędziami i metodami ICT zwraca

uwagę na zróżnicowanie sfer przejawiania celowych i kreatywnych działań ukierunkowanych na zaspakajanie potrzeb i oczekiwań współczesnego procesu dydaktyczno-wychowawczego. W tym względzie wyróżniono trzy podstawowe obszary działań:

- 1) projektowanie procesu dydaktyczno-wychowawczego – planowanie i organizowanie jednostek lekcyjnych (metodycznych, wychowawczych) wspomaganymi narzędziami i metodami ICT; planowanie i organizowanie zajęć (każdej strategii kształcenia: asocjacyjnej, problemowej, operacyjnej czy eksponującej) wykorzystujących w swym toku multimedialne środki dydaktyczne (media cyfrowe);
- 2) projektowanie multimedialnych materiałów dydaktycznych – mediów edukacyjnych (materiałów prezentacyjnych, programów komputerowych, programów internetowych, podręczników multimedialnych, pakietów dydaktycznych itp. produktów);
- 3) projektowanie infrastruktury teleinformatycznej i zasobów ICT koniecznych do wykorzystywania mediów

edukacyjnych – platformy edukacyjne, e-learning, narzędzia informatyczne (sprzęt i oprogramowanie).

Szczegółowe założenia teoretyczne, uwzględnione w projekcie, zostały zaprezentowane w artykule: E. Baron-Polańczyk, *ICT in Educational Design. Processes, Materials, Resources – Introduction* [in:] Baron-Polańczyk E. (ed.), *ICT in Educational Design. Processes, Materials, Resources. Visegrad Edition*, Vol. 9/10/11, Oficyna Wyd. UZ, Zielona Góra 2016, s. 9–36.

Rezultatem pierwszego etapu projektu ICTinED (w latach 2011–2016) jest wydanie, nakładem Oficyny Wydawniczej Uniwersytetu Zielonogórskiego (ISSN 2450-3967), 11 tomów recenzowanych publikacji. Powstały one dzięki międzynarodowej współpracy pracowników nauki i praktyków – w projekt zaangażowanych jest ok. 70 osób, z 26 ośrodków akademickich, z 7 krajów (Polski, Czech, Słowacji, Rosji, Ukrainy, Niemiec i Norwegii).

Opracowania ICTinED poruszają problemy dotyczące edukacyjnego projektowania (procesu dydaktyczno-wychowawczego, multimedialnych materiałów dydaktycznych, infrastruktury teleinformatycznej i zasobów ICT) – zarówno w sferze teoretycznej, jak i praktycznej. Są interdyscyplinarnym spojrzeniem na ICT z pogranicza nauk społecznych/pedagogicznych i technicznych. Obejmują: 1) problematykę zwracającą szczególną uwagę na społeczno-kulturowe i wychowawcze aspekty; 2) sferę inżynierijno-techniczną analizowanych zagadnień.

W 2016 roku Rada Ambasadorów Grupy Wyszehradzkiej zatwierdziła finansowanie specjalnej edycji projektu „ICTinED – Visegrad Edition” (vol. 9),

w ramach Programu Małych Grantów Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego (*International Visegrad Fund's Small Grant No. 11540556*). Zwieńczeniem pierwszego etapu projektu były „Międzynarodowe Otwarte Warsztaty Naukowe”, które odbyły się 1–2 września 2016 roku w Zielonej Górze (zob.: www.ictined.eu, <https://www.facebook.com/ICTinED/>).

Cel główny dalszej współpracy (drugiego etapu projektu ICTinED, w latach 2017–2019) dotyczy: opracowania nowatorskich strategii nauczania-uczenia się z wykorzystywaniem ICT na podstawie przeprowadzonych wspólnych badań teoretycznych oraz środowiskowych (ilościowo-jakościowych) o charakterze diagnostyczno-zależnościowym w krajach uczestników.

dr hab. Eunia Baron-Polańczyk
Uniwersytet Zielonogórski

EDUKACJA DLA PRZYSZŁOŚCI

VII Naukowe Forum Polsko-Ukraińskie

18–21 września 2017, Bydgoszcz

Katedra Pedagogiki Pracy i Andragogiki Uniwersytetu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oraz Komitet Nauk Pedagogicznych PAN zapraszają na Forum.

Obszary problemowe:

1. **Czynniki wpływające na edukację**, w tym szczególnie: procesy demograficzne, starzenie się społeczeństwa oraz niedobór siły roboczej; rozwój technologii informacyjno-komunika-

cyjnych; finansowanie i reformowanie edukacji; potrzeby globalnego rynku pracy; rozwój kultury prefiguratywnej.

2. **Preferencje i potrzeby edukacyjne społeczeństwa**, w tym m.in.: indywidualizacja i personalizacja edukacji; kształcenie, doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli dla przyszłości; szkoła jako organizacja ucząca się i wspólnota uczących się podmiotów; doradztwo edukacyjno-zawodowe we wspieraniu ucznia, studenta, pracownika; edukacja na odległość; aktywność edukacyjna ludzi dorosłych; uczenie się jako kluczowa kompetencja XXI wieku; nowe formy i metody edukacji; dylematy współczesnych pedagogów.

3. **(R)ewolucja edukacji**: rozwój społeczeństwa wiedzy i gospodarki opartej na wiedzy, rozwój społeczeństwa uczącego się; kierunki zmian w obszarze edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej; analfabetyzm informacyjny, zjawisko przedwczesnego kończenia nauki, pokolenie „Neet”; przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.
4. **Przyszłość edukacji**: przewidywane scenariusze, trendy, wyzwania; poszukiwanie nowej wizji.

mgr Małgorzata Obuchiewicz-Lach
Instytut Technologii Eksploatacji
– PIB w Radomiu
na podstawie komunikatu konferencji
www.pedagogika.ukw.edu.pl